

13.9.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0145/2024, ktorú predkladá Lidia Fersuoch, talianska štátna príslušníčka, v mene organizácie Italia Nostra Aps, o ochrane dodržiavania environmentálnych smerníc EÚ talianskymi orgánmi v oblasti Benátok, Taliansko

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľka petície vyjadruje obavy v súvislosti s plánovanými zásahmi v Benátskej lagúne, konkrétne v osobitne chránenej oblasti (SPA – IT3250046) a na osobitne chránených územiach (ZSC – IT3250030 a IT3250031), ktoré boli zriadené ako súčasť sústavy Natura 2000 podľa smernice 92/43/EHS o biotopoch a smernice 2009/147/ES o vtáctve. Predkladateľka petície sa zameriava najmä na dva projekty. Po prvé poukazuje na to, že v roku 2023 správa prístavu severného Jadranského mora oznámila nový projekt údržby pozdĺž kanála Petroli v Benátskej lagúne [s názvom Práce údržby a obnovy na ochranu a zachovanie v oblastiach nalodovania v zakrivenom úseku San Lorenzo a Fusina v kanáli Malamocco Marghera – zásahy na ochranu pred morskou eróziou políček vyplnených A, B, D – E, strana Laguna Viva (Benátky)]. Podľa predkladateľky petície tento projekt zodpovedá predchádzajúcemu projektu a mení účel projektu z prístavu na environmentálne práce. Podľa predkladateľky petície je zámerom vyhnúť sa vykonaniu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), ktoré sa vyžaduje podľa vyhlášky ministerstva životného prostredia č. 68/2021. Podľa predkladateľky petície sa tým zvýši riziko závažného poškodenia životného prostredia a obmedzí sa zvažovanie udržateľných alternatív. Okrem toho sa predkladateľka petície domnieva, že nový projekt nie je v súlade s nástrojmi plánovania lagún a plánom hospodárenia s vodami pre Benátsku lagúnu. Po druhé, ministerská vyhláška č. 171/2019 financovala projekt s názvom Nový terminál Montiron, ktorý si vyžaduje vyhlbenie plavebného kanála v lagúne severne od Benátok pre stredne veľké lode, ako aj výstavbu terminálu pre intermodálny uzol na pevnine. Predkladateľka petície sa sťažuje, že pohyb vln spôsobený zvýšenou premávkou motorových člnov naruší biotopy sústavy Natura 2000 v rámci osobitne chránenej oblasti IT 3250046. Okrem toho predkladateľka petície poznamenáva, že podľa článku 6 smernice 92/43/EHS a článku 5 ods. 10 prezidentského

dekrétu 357/97 si stavebné práce v oblastiach s prioritným typom biotopu, ako je to v tomto prípade [prioritný typ biotopu 1510 Seppe salate Mediterranean (Limonietaia)], najprv vyžadujú stanovisko Európskej komisie. Predkladateľka petície naliehavo žiada európske inštitúcie, aby dohliadali na vykonávanie opatrení navrhnutých na ukončenie postupu v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s projektom MOSE a zabezpečili dodržiavanie európskych smerníc o vode, biotopoch a vtáctve v Taliansku.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 22. marca 2024. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií podľa článku 227 ods. 5 (nový článok 233 ods. 5).

3. Odpoveď Komisie doručená 13. septembra 2024

Poznámky Komisie

Táto petícia sa týka viacerých projektov, ktoré sa nachádzajú v Benátskej lagúne.

Po prvé, táto petícia sa týka postupu v prípade nesplnenia povinnosti INFR (2003)4762, ktorý sa týkal projektu MOSE (výstavba mobilných priehrad v Benátskej lagúne). Predkladateľka petície žiada Komisiu, aby overila vykonávanie opatrení poskytnutých talianskymi orgánmi, ktoré viedli k ukončeniu postupu v prípade nesplnenia povinnosti v roku 2009.

Po ukončení tohto postupu v prípade nesplnenia povinnosti právnych predpisov v roku 2009 Komisia začala vyšetrovanie v rámci projektu EU Pilot¹ s cieľom monitorovať vykonávanie opatrení navrhnutých talianskymi orgánmi. Toto vyšetrovanie trvalo tri roky a bolo uzavreté v novembri 2012, keď Komisia dospela k záveru, že prebiehajúce vykonávanie opatrení je uspokojivé. Komisia predovšetkým skonštatovala, že:

- i) Talianske orgány poskytli jasný a úplný opis všetkých kompenzačných opatrení, ktoré sa vykonali a ktoré sa majú vykonať.
- i) Talianske orgány začlenili odporúčania ISPRA² týkajúce sa zlepšenia a zamerania monitorovacích činností do špecializovaného monitorovacieho systému.
- ii) Transparentnosť informácií o monitorovacích činnostiach a kompenzačných opatreniach bola zabezpečená zlepšením webového sídla ISPRA a špecializovaného webového sídla projektu.

Odvtedy Komisia nedostala informácie, ktoré by naznačovali, že tieto opatrenia neboli vykonané.

Po druhé, predkladateľka petície uvádza projekt na konsolidáciu okrajov kanála („Canale dei Petroli“) a vytvorenie skladovacieho priestoru v Benátskej lagúne pre sedimenty odstránené z kanála. Podľa predkladateľky petície ministerstvo životného prostredia v roku 2020 usúdilo, že pre prvú verziu projektu bude potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie (EIA). Predkladateľka petície však vysvetľuje, že druhá verzia projektu navrhnutá v roku 2023 s novým názvom a deklaroványm cieľom odkazujúcim na environmentálne aspekty,³ ale v

¹ EUP 477/09/ENVI.

² Istituto Superiore per la Protezione e la Ricerca Ambientale.

³ Deklarovaný účel projektu v roku 2020 sa z potreby prístavu „na ochranu a zachovanie morského dna kanála Malamocco-Marghera“ v roku 2023 zmenil na environmentálnu potrebu „pre ochranu a zachovanie oblastí pri prístaviskách“ a „pre ochranu pred morskou eróziou oblastí znovu získaných z mora“. Plánované práce zostávajú rovnaké.

podstate totožná s prvou verziou, bude vyňatá z EIA.

Projekty tohto typu⁴ môžu v zásade patriť do rozsahu pôsobnosti smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie⁵. Je však na príslušných vnútroštátnych orgánoch, aby na základe osobitných charakteristík projektu, jeho umiestnenia a potenciálneho vplyvu stanovili, či patrí do prílohy I alebo prílohy II k smernici a či by mal podliehať posudzovaniu vplyvov na životné prostredie. Jednoduchý odkaz na environmentálne aspekty v názve projektu nie je sám osebe dôvodom na vyvodenie záveru, že tento projekt je vyňatý z EIA.

Po tretie, v petícii sa spomína projekt na prepojenie ostrova Burano s kontinentom. Tento projekt zahŕňa vykopanie navigačného kanála v severnej Benátskej lagúne a výstavbu intermodálneho výmenného terminálu na pevnine.

Tento typ projektu⁶ môže patriť do rozsahu pôsobnosti smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a aj v tomto prípade je na príslušných vnútroštátnych orgánoch, aby určili, či je potrebné vykonať posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Predkladateľka petície uvádza, že tento projekt môže mať vážny vplyv na viaceré lokality sústavy Natura 2000. Podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice⁷ akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality Natura 2000 alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. S prihliadnutím na závery posúdenia vplyvov na lokalitu a za podmienok stanovených v odseku 4 môžu príslušné vnútroštátne orgány plán alebo projekt schváliť až potom, ako sa presvedčia, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu danej lokality. Hospodárske činnosti preto nie sú samy osebe zakázané, ak sa vykonávajú v lokalitách sústavy Natura 2000 alebo majú na ne vplyv, pokiaľ sú zlučiteľné s cieľmi ochrany stanovenými pre tieto lokality. Komisia o danej otázke vypracovala niekoľko usmerňujúcich dokumentov⁸.

Podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch v prípade negatívneho posúdenia a pri neexistencii

⁴ *A priori* by projekt na „konsolidáciu okrajov kanála a vytvorenie skladovacieho priestoru pre sedimenty odstránené z kanála“ mohol podliehať bodu 2 písm. c) prílohy II (ťažba minerálov morskou alebo riečnou drenážou), bodu 10 písm. e) (výstavba ciest, prístavov a prístavných zariadení vrátane rybárskych prístavov (projekty nezahrnuté v prílohe I)), bodu 10 písm. f) (výstavba vnútrozemských vodných ciest (projekty neobsiahnuté v prílohe I), kanalizácie a protipovodňové úpravy riečnych tokov), bodu 10 písm. k) (pobrežné diela určené na boj proti erózii a námorné diela schopné svojou konštrukciou meniť pobrežie, napríklad hrádze, móla, prístavy a iné morské ochranné diela, okrem údržby a opravy týchto diel) alebo bodu 13 písm. a) (akákoľvek zmena alebo rozšírenie projektov uvedených v prílohe I alebo prílohe II už povolených, vykonaných alebo v procese vykonávania, ktoré môžu mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie (zmena alebo rozšírenie, ktoré nie sú zahrnuté v prílohe I)).

⁵ Smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012) zmenená smernicou 2014/52/EÚ (Ú. v. EÚ L 124, 25.4.2014).

⁶ *A priori* by sa na projekt „výkopu plavebného kanála a výstavby intermodálneho výmenného terminálu na pevnine“ mohla vzťahovať príloha I bod 8 (vnútrozemské vodné cesty a prístavy pre vnútrozemskú vodnú dopravu, ktorá umožňuje plavbu lodí nad 1 350 ton, alebo obchodné prístavy, prístavné móla na pre nakladanie a vykladanie, ktoré sú pripojené k zemi a vonkajším prístavom (mimo mól pre prievezné lode), ktoré môžu ukotviť lode nad 1 350 ton), príloha II bod 2 písm. c) (ťažba minerálov morskou alebo riečnou drenážou), bod 10 písm. c) (výstavba železníc a prekladísk pre rôzne druhy dopravy, vrátane terminálov (projekty neobsiahnuté v prílohe I)); alebo bod 10 písm. f) (výstavba vnútrozemských vodných ciest (projekty neobsiahnuté v prílohe I), kanalizácie a protipovodňové úpravy riečnych tokov).

⁷ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Ú. v. ES L 206, 22.7.1992.

⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm.

alternatívnych riešení môže byť projekt povolený len z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a ak sa prijímú potrebné kompenzačné opatrenia. Ak sa v lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh (ako to môže byť podľa predkladateľky petície v tomto prípade), jediné dôvody na schválenie projektu, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu.

V súlade so zásadou účinnej súdnej ochrany sú členské štáty primárne zodpovedné za správne vykonávanie práva EÚ a je na vnútroštátnych orgánoch vrátane vnútroštátnych súdov, aby overili jednotlivé prípady možného porušenia príslušných pravidiel. Komisia sa v súlade so svojím strategickým prístupom k opatreniam na presadzovanie práva⁹ zameriava na prípady systémového nedodržania predpisov. Preto sa predkladateľka petície vyzýva, aby postúpila túto vec príslušným vnútroštátnym orgánom.

Komisia napokon ďakuje predkladateľke petície za informácie o súčasnom pláne hospodárenia s vodami, ktoré sa týkajú neexistencie akéhokoľvek opatrenia týkajúceho sa konsolidácie okrajov kanála, pokiaľ ide o časť týkajúcu sa Benátskej lagúny. Tieto informácie sa zohľadnia v rámci projektu EU Pilot (2020)9722¹⁰.

Záver

Predkladateľka petície sa vyzýva, aby vec postúpila príslušným vnútroštátnym orgánom.

⁹ Ako sa uvádza v oznámení z 19. januára 2017: Právo EÚ: Lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva – C/2016/8600, Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2017, s. 10 – 20 a v oznámení Komisie z 13. októbra 2022: COM(2022)0518 final – Presadzovanie práva EÚ pre Európu, ktorá prináša výsledky.

¹⁰ EU Pilot (2020)9722 – Vykonávanie rámcovej smernice o vode 2000/60/ES – nedostatky zistené v posúdení Komisie týkajúcom sa druhých plánov manažmentu povodia.